

УДК 330.15 : 404.062

Ковшун Н. Е., к.е.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

РОЛЬ РЕНТНОГО ПІДХОДУ У ВДОСКОНАЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Наведені результати дослідження економічного механізму природокористування. Показано зміст та функціональне навантаження інструментів економічного механізму водокористування. Запропоновано підходи до використання ренти у забезпечення раціонального водокористування.

Ключові слова: економічний механізм природокористування, водокористування, рента.

Застосування економічних методів управління природокористуванням розпочалося в Україні на кінці 80-х – початку 90-х років. Прийнятими в той період вищими органами влади та управління нормативно-правовими актами (постанова «Про екологічну ситуацію в республіці та заходах по її корінному покращанню»; Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища») визначені загальні підходи до формування економічних нормативів використання природних ресурсів, застосування платежів за забруднення навколишнього середовища та природокористування. Вперше був встановлений принцип цільового використання коштів, що стягуються за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища, на виконання заходів з попередження та нейтралізації шкідливого впливу на середовище існування людини та раціональне використання природних ресурсів.

Саме в цей час економісти висунули досить струнку концепцію, яка була спрямована на ліквідацію існуючого протиріччя між суспільством та природою переважно економічними методами. Особлива увага в розробці нових принципів природокористування надавалась забезпеченню безпосередньої зацікавленості підприємств, відомств тощо у здійсненні заходів природоохоронного характеру. При цьому економічне стимулювання передбачалось здійснювати методами позитивної та негативної мотивації.

На сьогодні в Україні вже склався законодавчо регламентований економічний механізм природокористування, який за допомогою різноманітних важелів (цін, платежів, податкових пільг та покарань)

створює умови для прибутковості дотримання природоохоронного законодавства, і збитковості його порушення [1, С. 142]. Проте, зміст та структура такого механізму досі є предметом наукових дискусій.

Різноманітними є погляди на складові економічного механізму – елементи, важелі та їх форми. Базовими елементами системи економічного регулювання природокористування та природоохоронної діяльності є збори/платежі за спеціальне використання природних ресурсів (мінеральних, водних, земельних, лісових, біологічних), збори за забруднення навколишнього природного середовища, податкові важелі, штрафні санкції за порушення екологічного законодавства. З одного боку, вони виявляються інструментами мотивації природокористувачів до екологоконструктивної діяльності, а з іншого – джерелами створення природоохоронних фондів.

Ряд науковців, які досліджують проблеми регулювання природоохоронної діяльності, наголошують, що використання лише економічних важелів не забезпечує очікуваного ефекту. Необхідним є поєднання економічних та адміністративних інструментів – «найкращих результатів досягають при розумному поєднанні економічної заінтересованості з достатньо жорстким контролем та адміністративним примусом» [1, С. 143]. Так, на думку Мельника Л.Г. «економічний механізм – це сукупність економічних структур, інститутів, форм і методів господарювання, за допомогою яких реалізуються чинні в конкретних умовах економічні закони та здійснюється погодження і корегування суспільних, групових і приватних інтересів» [2, С. 458]. Тархов П.В. під економічним механізмом природокористування розуміє сукупність форм та методів регламентації виробництва шляхом одночасного використання ринково орієнтованих адміністративних, економічних і соціальних методів управління [3, С. 78]. Більш того, необхідною складовою є правове забезпечення здійснення економічної діяльності, система відносин власності, податкова політика тощо.

Проведений нами аналіз суті понять «механізм», «економічний механізм», «адміністративний вплив», «організаційні заходи», «правове забезпечення» тощо дозволяє стверджувати про необхідність системного бачення економічного механізму природокористування. Дана система базується на економічних інструментах та важелях, проте не може існувати без відповідного організаційного забезпечення. Важливими функціональними складовими економічного регулювання природоохоронної діяльності є системи державного бюджетного та позабюджетного фінансування природоохоронних заходів.

Економічний механізм є функціональною складовою системи державного управління природокористуванням, що включає, якнайме-

нше, планування, організацію, мотивацію та контроль. Тому, кожен із інструментів має своє функціональне навантаження (табл. 1). Вказаний поділ економічних інструментів є певною мірою умовним, оскільки один і той самий інструмент можна віднести до різних елементів. Наприклад, плата за використання природних ресурсів, що виділена окремим елементом економічного механізму природокористування, є також заходом стимулюючого характеру, який може мати як мотиваційний зміст, так і примусовий. Проте, саме платність природокористування становить квінтесенцією економічного механізму природокористування та є предметом нашого дослідження.

Таблиця 1

Основні складові економічного механізму природокористування

Елемент	Інструмент	Функціональне значення
1	2	3
ОБЛІК ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ	Державна статистична звітність Кадастри природних ресурсів Соціально-економічна оцінка природних ресурсів	ПЛАНУВАННЯ, КОНТРОЛЬ
СИСТЕМА ОБМЕЖЕНЬ	Нормування та стандартизація Договори і ліцензії на комплексне природокористування Лімітування	ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ, КОНТРОЛЬ
ПЛАТНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ (ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК)	Плата за користування природними ресурсами Плата за відтворення і охорону природних ресурсів Плата (екологічний податок) за викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище та інші забруднення в межах або понад встановлені ліміти	МОТИВАЦІЯ, КОНТРОЛЬ
СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ОТОЧУЮЧОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАХОДАМИ ЗАОХОЧУВАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	Надання пільг при оподаткуванні в разі реалізації заходів, спрямованих на поліпшення стану навколишнього природного середовища; Надання на пільгових умовах короткострокових і довгострокових позичок для реалізації заходів щодо забезпечення раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища; Встановлення підвищених норм амортизації основних виробничих природоохоронних фондів; Звільнення від оподаткування фондів охорони навколишнього природного середовища;	МОТИВАЦІЯ

продовження табл. 1

1	2	3
	<p>Передача частини коштів фондів охорони навколишнього природного середовища на заходи для гарантованого зниження викидів і скидів забруднюючих речовин і зменшення шкідливих фізичних, хімічних та біологічних впливів на стан навколишнього природного середовища, на розвиток екологічно безпечних технологій та виробництв;</p> <p>Надання можливості отримання природних ресурсів під заставу</p> <p>Цінове стимулювання виробництва екологічно чистої продукції</p> <p>Включення всіх екологічних витрат у собівартість продукції</p>	
СТИМУЛОВАННЯ ОХОРОНИ ОТОЧУЮЧОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАХОДАМИ ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ	<p>Компенсаційні платежі за вибуття природних ресурсів з цільового використання чи погіршення їх якості</p> <p>Податок на прибуток підприємств, що випускають екологічно небезпечну продукцію та застосовують екологічно небезпечні технології</p> <p>Штрафні санкції за невиконання природоохоронного законодавства, порушення екологічних стандартів, надлімітне використання природних ресурсів</p>	<i>МОТИВАЦІЯ</i>
ФІНАНСУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ПРОЕКТІВ, ПРОГРАМ І ЗАХОДІВ	<p>Бюджетно-кошторисне фінансування, Система позабюджетних екологічних фондів: державних, обласних, місцевих</p> <p>Кошти населення – добровільні внески і пожертвування громадських об'єднань</p> <p>Інші джерела</p>	<i>ОРГАНІЗАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ</i>
<i>СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО СТРАХУВАННЯ</i>	<i>Добровільне і обов'язкове державне та інші види страхування громадян та їх майна, майна і доходів підприємств, установ і організацій на випадок шкоди, заподіяної внаслідок забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів</i>	<i>ОРГАНІЗАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ</i>

Детальніше економічний механізм природокористування розглянемо на прикладі водних ресурсів. Відзначимо, що в цій площині присутні як загальні проблеми забезпечення раціонального природокористування, так і специфічні – притаманні саме водним ресурсам. Існуючу практичну реалізацію економічного механізму водокористування в розрізі виділених раніше елементів можна деталізувати конкретними формами відповідних інструментів (табл. 2).

Таблиця 2

Інструменти економічного регулювання водокористування

Елемент 1	Інструмент 2
ОБЛІК ВОДНИХ РЕСУРСІВ	<ul style="list-style-type: none"> - кількість і якість води - облік водокористування, - облік поверхневих вод - облік підземних вод - водний кадастр
ЕКОЛОГІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ	<ul style="list-style-type: none"> - водогосподарський баланс ; - прогноз водності; - режим роботи водосховищ; - проектування водогосподарських об'єктів та систем, погодження і експертиза проектів; - будівництво водогосподарських об'єктів та систем; - експлуатація водогосподарських систем (водосховищ, каналів та інших зв'язаних між собою водних об'єктів); - стандартизація в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів і якісних показників стану - нормативи в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів: - нормативи екологічної безпеки водокористування; - екологічний норматив якості води водних об'єктів; - нормативи гранично допустимого скидання забруднюючих речовин; - галузеві технологічні нормативи утворення речовин, що скидаються у водні об'єкти; - технологічні нормативи використання води; - інші нормативи в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів; - регулювання скидання у водні об'єкти речовин, для яких не встановлено нормативи в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів; - державний моніторинг вод; - екологічна експертиза; - концепція розвитку водного господарства; - видача дозволів на спеціальне водокористування; - ліміт забору води; - ліміт використання води; - ліміт скидання забруднюючих речовин
ПЛАТІСНІСТЬ ВОДОКОРИСТУВАННЯ (ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК)	<ul style="list-style-type: none"> - збір за спеціальне водокористування; - збір за використання води; - збір за використання води водних об'єктів для потреб, не пов'язаних з вилученням води з водних об'єктів; - збір за воду, втрачену при її транспортуванні; - збір за скидання забруднюючих речовин з дренажними водами у водні об'єкти з систем, що захищають сільськогосподарські угіддя та населені пункти від підтоплення (за винятком дренажних вод промислових об'єктів).

продовження табл. 2

1	2
СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ВОДНИХ РЕСУРСІВ	<ul style="list-style-type: none"> - надання водокористувачам податкових, кредитних та інших пільг у разі впровадження ними маловідходних, безвідходних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій та інших заходів, що зменшують негативний вплив на води; - штрафи за заподіяні водним об'єктам збитки у разі порушення вимог законодавства.
ФІНАНСУВАННЯ ВОДООХОРОННИХ ПРОЕКТІВ, ПРОГРАМ І ЗАХОДІВ	<ul style="list-style-type: none"> - розподіл зборів за спеціальне водокористування; - розробка та реалізація державних, цільових, міждержавних та регіональних програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, позабюджетних фондів, добровільних внесків організацій і громадян, інших коштів.
ЕКОЛОГІЧНЕ СТРАХУВАННЯ	<ul style="list-style-type: none"> - страхування на випадок шкоди, заподіяної внаслідок забруднення водних ресурсів; - страхування від шкідливої дії вод (повеней)

Ефективність представлених елементів не можна вважати достатньою. Основною причиною є розмір встановлених платежів та зборів та механізм розподілу і використання зібраних коштів. Нині плата за використання водних ресурсів не перевищує 0,04% обсягу реалізації продукції, а збір за спеціальне використання природних ресурсів не перевищує 5% тарифу для населення та 8% тарифу для комерційних споживачів у ціні послуг комунальних підприємств водопостачання, що призводить до нехтування питань раціонального водоспоживання та охорони водних ресурсів.

Звичайно, для початкового етапу розбудови держави величина плати за воду була обґрунтованою, але на сьогодні визріла потреба перегляду нормативів плати. Про те, що система здійснення плати за використання водних ресурсів не виконує своєї основної стимулюючої раціональне водокористування функції насамперед через низькі нормативи зборів за спеціальне водокористування, говориться в дослідженнях багатьох українських вчених (О. Веклич, В. Голян, В. Кравців, В. Міщенко, М. Хвесик та ін).

В свій час саме відсутність плати за водні ресурси в нашій державі сформувала екстенсивний характер їх використання. Це спричинило виникнення кризових водогосподарсько-екологічних ситуацій у басейнах багатьох річок України. З метою стимулювання споживачів ощадливіше використовувати воду у господарюванні ще понад 20 років то-

му було розпочато впровадження економічного механізму регулювання водокористування.

У 1982 році для промислових підприємств введена плата за забір води із систем водозабезпечення, а у 1984 році – за воду із підземних джерел. Розмір плати визначався за витратною концепцією з урахуванням нормативів рентабельності основних фондів. Тарифи 1982 р. за використання водних ресурсів мали значні недоліки, а саме: платниками були лише водокористувачі – промислові підприємства; тарифи визначалися виходячи тільки з поточних щорічних витрат на експлуатацію системи водозабезпечення без урахування вартості води як обмеженого ресурсу; кошти, що надходили в результаті введення плати за воду, у загальній сумі витрат на формування і функціонування водозабезпечення становили не значну частку. Десятирічний досвід впровадження цих тарифів показав, що вони не вирішили проблеми створення системи раціонального водокористування.

У 1992 р. в Україні на основі нових методологічних підходів як до визначення економічної оцінки води в системі водозабезпечення (рентна концепція), так і до розподілу витрат між усіма учасниками водогосподарського комплексу були визначені тимчасові тарифи на використання водних ресурсів системи водозабезпечення для всіх водокористувачів. За поданням Мінекобезпеки України вони були затверджені Кабінетом Міністрів України і введені в дію постановою від 8 лютого 1994 р., а постановою Кабінету Міністрів від 8 лютого 1997 р. «Про встановлення нормативів плати за спеціальне використання водних ресурсів» затверджені вже постійні базові нормативи плати.

Основні зміни у системі стягнення плати за використання та забруднення природних ресурсів відбулись із введенням екологічного податку. Як нововведення до існуючої податкової системи в Україні з 1 січня 2011 року включено загальнодержавний екологічний податок взамін колишнього збору за забруднення навколишнього природного середовища. Введено поетапне зростання ставок податку, а саме до 31.12.2012 включно ставки податку становлять 50%, до 31.12.2013 – 75%, а з 01.01.2014 – 100% від ставок, передбачених Кодексом. В цілому, змін зазнали такі ставки податків: за викиди в атмосферне повітря забруднювальних речовин стаціонарними джерелами забруднення; за скиди забруднювальних речовин у водні об'єкти; за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах; за утворення радіоактивних відходів; за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії термін.

З метою стимулювання платників податків до зменшення забруд-

нення навколишнього природного середовища у Податковому кодексі передбачено встановлення податкових преференцій (понижувальний коефіцієнт 0,8) при використанні нових технологій, які забезпечать ефективніше використання природних ресурсів та зменшення негативного впливу на довкілля. Запроваджена податкова система в Україні в частині податків за використання природних ресурсів та забруднення має прогресивний характер і покликана зменшити марнотратство ресурсів і появу відходів.

Отже, слід очікувати, що величина платежів за використання та забруднення водних ресурсів забезпечуватиме їх раціональне використання. Проте, на нашу думку, дієвість економічного механізму визначається, насамперед, вартісною оцінкою природного ресурсу, яка має відображати його соціально-економічне та екологічне значення. При цьому слід звернути увагу на особливість водних ресурсів, як суспільного блага, оскільки, при регулюванні споживання таких благ ринкові механізми не завжди є досить дієвими, а рівень державного регулювання визначається специфікою блага.

Зауважимо, що сам термін «водокористування» потребує уточнення з урахуванням мети дослідження. Законодавче визначення понять «використання води» та «водних ресурсів» у ст. 1 дає Водний кодекс України. Так, використання води – процес вилучення води для використання у виробництві з метою отримання продукції та для господарсько-питних потреб населення, а також без її вилучення для потреб гідроенергетики, рибництва, водного, повітряного транспорту та інших потреб. Водні ресурси – це обсяги поверхневих, підземних і морських вод відповідної території.

Водокористування можна класифікувати на підставі різних ознак (табл. 3).

Для вивчення ефективності економічного механізму особливий інтерес становить спеціальне водокористування та його головні атрибути, а саме:

- 1) платність;
- 2) здійснення на підставі спеціального дозволу;
- 3) закріплення водного об'єкта (його частини) за певним користувачем;
- 4) здійснення водокористування з застосуванням відповідних споруд, технічних пристроїв, каналів;
- 5) здійснення даного виду водокористування для лікувальних, господарсько-побутових, оздоровчих, сільськогосподарських, промислових, транспортних, енергетичних, рибогосподарських та інших державних і громадських потреб;
- 6) строковість.

Види водокористування	
Ознака	Види водокористування
ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВОДОКОРИСТУВАННЯ	<i>загальне; спеціальне; неспеціальне; особливе</i>
ПЛАТНІСТЬ	<i>платне; безкоштовне</i>
СПОСІБ	<i>забір води з водних об'єктів; використання водної поверхні; скид стічних вод</i>
СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД	<i>первинне; вторинне</i>
СТРОК	<i>короткострокове; довгострокове; безстрокове</i>
КІЛЬКІСТЬ ВОДОКОРИСТУВАЧІВ	<i>спільне; відокремлене</i>
ЗНАЧИМІСТЬ ВОДНОГО ОБ'ЄКТА	<i>загальнодержавне значення; місцеве значення</i>
МЕТА	<i>задоволення питних і господарсько-побутових потреб; на лікувальні, курортні і оздоровчі цілі; на потреби сільського господарства; промислові потреби тощо</i>

При встановленні плати за спеціальне водокористування слід передбачити компенсацію таких складових: витрати на забір і транспортування води; витрати на очистку води; втрати води в джерелі.

Кожна з складових визначається залежно від географічних, екологічних, економічних, соціальних та технологічних факторів і має рентну складову. Не викликає сумніву необхідність застосування у регулюванні водокористування рентного підходу, який є основою економічних методів управління природокористуванням. Тобто, визнається, що ефект, отриманий від використання водного ресурсу користувачами, є рентним доходом власника (держави) і на основі його права повинен бути повернений йому у вигляді рентного платежу (податку) за право користування даним об'єктом.

Невирішеними нині питаннями залишаються встановлення розміру водноресурсної ренти та механізм її вилучення. Класичний погляд на ренту передбачає наявність трьох її складових: абсолютна водна рента; диференційна водна рента I порядку; диференційна водна рента II порядку.

Абсолютна водна рента виникає в результаті надання державою

права використовувати водні ресурси. Диференційна водна рента I порядку утворюється при експлуатації водних об'єктів із кращими природними властивостями і характеристиками, що виражається в нижчому рівні витрат при виробництві кінцевого продукту і, отже, більшою величиною підприємницького прибутку. Диференційна водна рента II порядку пов'язана з штучним підвищенням характеристик водного об'єкта за рахунок відповідних капітальних витрат. Вона є стимулом інвестування у водоохороні або водозберігаючі заходи.

Існуючий економічний механізм не дає змоги чітко виділити рентну складову серед існуючих інструментів регулювання природокористування. Так, наприклад, абсолютна водна рента частково врахована в системі платежів за водокористування у вигляді одноразової плати за отримання дозволу, ліцензії, права користування водними ресурсами [4, С. 11]. На нашу думку, саме вона відображає таку складову плати, як «вода в джерелі».

Витрати на забір, транспортування та очистку води відображаються як собівартість води у водогосподарській системі, та тісно корелюють з диференціальною рентою. При цьому диференціальна рента II порядку може вилучатись на користь держави (якщо покращення водного об'єкта відбулось за рахунок державних коштів) або перерозподіляється шляхом податкових пільг на користь водокористувача, який здійснив природоохоронні капітальні вкладення.

Визначення розміру диференціальної ренти спирається на значний масив факторів, частину з яких можна оцінити порівняно точно та об'єктивно, а частину – лише опосередковано. Дане питання потребує розв'язання як окрема наукова проблема [5].

Платність водокористування передбачає відшкодування витрат на забір, очистку і транспортування води. Також необхідно передбачити компенсацію за їх використання власнику водних ресурсів – державі. Ця компенсація включає в себе як відшкодування шкоди, заподіяної водним ресурсам, так і певний дохід від надання природного ресурсу в експлуатацію. Його вартісним відображенням є оцінка водних ресурсів в джерелі, як невід'ємної складової національного багатства. Механізмом вилучення цього доходу і є абсолютна рента.

Сучасні наукові методологічні напрацювання дають всі підстави стверджувати про необхідність стягнення абсолютної водної ренти та диференціації її розміру і способу вилучення. На нашу думку, одним з базових факторів, в даному випадку є вид водокористування.

Кожна з ознак водокористування (табл. 3) має враховуватись при встановленні нормативів плати за використання водних ресурсів. По-

казовим фактором є «мета водокористування». Цілком логічно, що задоволення питних і господарсько-побутових потреб або витрачання води на лікувальні, курортні і оздоровчі цілі має здійснюватись з фіскальним навантаженням, в якому абсолютна рента становитиме значно меншу частину, ніж при промисловому водокористуванні.

Існуючий економічний механізм водокористування частково враховує дану тезу. Так, у зв'язку із скрутним економічним становищем водоспоживачів та необхідністю державного субсидювання окремих галузей національної економіки були введені понижуючі коефіцієнти до нормативів плати. Для підприємств житлового та комунального господарства вони змінилися з 0,1 у 1997 році до 0,3 на даний час. Проте, такий підхід не лише нівелює регуляторну функцію водоресурсних платежів, а й не має змістовного та економічного навантаження, пов'язаного з рентним підходом.

Рентний підхід у визначенні суті та розміру платежів за водокористування не лише вдосконалює ціноутворення на водні ресурси, а й є основою впорядкування всіх елементів визначеного нами економічного механізму. Такий елемент як «облік» збагатиться соціально-економічною оцінкою водних ресурсів, як складової національного багатства. Екологічні обмеження стануть більш обґрунтованими, а система стимулювання – більш дієвою. Значних змін слід очікувати в розподілі зборів за водокористування, і, як наслідок, у системі фінансування природоохоронних заходів. Більшого розвитку зазнає система екологічного страхування.

На завершення зазначимо, що необхідною умовою формування рентних відносин у водогосподарському комплексі України є ефективна система внесення змін у нормативно-правову базу регулювання економічних відносин у водному господарстві. Слід спрямувати увагу на вдосконалення законодавства у частині визначення водних ресурсів як засобу виробництва, установадження диференційованої системи платежів за користування водними ресурсами, упровадження принципів ринкової економіки, більш чітке і деталізоване визначення функцій державних органів, децентралізації управління тощо.

1. Екологія. Підручник / С. І. Дорогунцов, К. Ф. Коценко, М. А. Хвесик та ін. – К. : КНЕУ, 2005. – 371 с. **2.** Мельник Л. Г. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням.: підручник / Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2006. – 759 с. **3.** Тархов П. В. Критерии государственного регулирования экономики: Монография / П. В. Тархов. – Сумы : ВВП «Мрія-1», 2005. – 268 с. **4.** Мандзик В. М. Формування рентних відносин у водогосподарському комплексі України: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.06 / В. М. Мандзик ; Рада по вивч. продукт. сил України

НАН України. – К., 2010. – 20 с. 5. Методичні підходи до визначення рентних доходів у системі екологізбалансованого водокористування / [за заг. ред. академіка НААН України, д.е.н., проф. М. А. Хвесика]. – К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. – 20 с.

Рецензент: д.е.н., професор Сазонець І. Л. (НУВГП)

Kovshun N. E., Candidate of Economics, Associate Professor (National University of Water Management and Nature Resources Use, Rivne)

IMPLEMENTATION OF RENT IN ECONOMIC MECHANISM OF WATER USE

Economic mechanism of water use is analyzed. Functional load content and tools of economic mechanism of water use are shown. Methods of using the rent to ensure the rational water use are proposed.

Keywords: economic mechanism of nature, water use, rent.

Ковшун Н. Э., к.э.н., доцент (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

РОЛЬ РЕНТНОГО ПОДХОДА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ВОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

Приведенны результаты исследования экономического механизма природопользования. Показано содержание и функциональную нагрузку инструментов экономического механизма водопользования. Предложены подходы к использованию ренты в обеспечение рационального водопользования.

Ключевые слова: экономический механизм природопользования, водопользование, рента.
